

Sygn. akt II Cz 345/13

POSTANOWIENIE

Dnia 17 maja 2013 roku

Sąd Okręgowy w Świdnicy, II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Grażyna Kobus

po rozpoznaniu w dniu 17 maja 2013 roku w Świdnicy

na posiedzeniu niejawnym

zażalenia powodów M. I. (1) i M. I. (2)

na postanowienie Sądu Rejonowego w Kłodzku

z dnia 6 marca 2013 roku, sygn. akt I C 171/13

oddalające ich wnioski o zwolnienie od kosztów sądowych

w sprawie przeciwko Skarbowi Państwa – Urzędowi Skarbowemu w N.

o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym

p o s t a n a w i a:

oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy w Kłodzku oddalił wniosek powodów o zwolnienie od kosztów sądowych, gdyż z przedstawionego przez nich oświadczenia o stanie rodzinnym i majątkowym wynika, że dysponują oni nadwyżką w dochodach, po odliczeniu wydatków związanych z utrzymaniem. Łączne dochody powodów, prowadzących wspólne gospodarstwo domowe, wynoszą 3.800 zł miesięcznie, zaś wydatki 2.573 zł miesięcznie. Nadto Sąd Rejonowy miał na uwadze, że od zakończenia poprzedniego postępowania, w którym zwrócono pozew ze względu na nieuiszczenie opłaty sądowej, powódka dysponowała wystarczająco długim czasem, by poczynić oszczędności w celu poniesienia kosztów sądowych w zainicjowanym przez siebie procesie, które na tym etapie postępowania ograniczają się do opłaty od pozwu w kwocie 712 zł.

W zażaleniu na powyższe postanowienie powodowie zarzucili naruszenie przepisów prawa procesowego, a w szczególności art. 102 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych poprzez jego błędną wykładnię, a w konsekwencji jego niezastosowanie, w sytuacji gdy w sposób wiarygodny i należyty wykazali, iż nie są w stanie ponieść kosztów sądowych, zwłaszcza kosztów opłaty sądowej od pozwu. Podnosząc powyższe wnieśli o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez zwolnienie ich od kosztów sądowych w całości, a ewentualnie w części dotyczącej opłaty sądowej od pozwu.

W uzasadnieniu zażalenia skarżący zarzucili, że Sąd I instancji niesłusznie ocenił, iż wysokość uzyskiwanych przez nich dochodów pozwala im na zgromadzenie potrzebnych środków na pokrycie kosztów, podczas gdy zarówno u powódki, jak i u syna powodów występuje szereg schorzeń, które generują znaczne koszty. Powódka choruje na astmę i alergię, ma przepuklinę kręgosłupa, nadto aktualnie jest pod kontrolą Poradni Onkologicznej. Zasady doświadczenia życiowego prowadzą zatem do wniosku, że istnienie samej choroby przewlekłej, jaką jest astma, wiąże się z dużymi kosztami leków, nie wspominając już o kosztach profilaktyki onkologicznej. Aktualnie powódka choruje także na silną

depresję. Co się zaś tyczy stanu zdrowia syna powodów skarżący wskazali, że przeszedł on operację serca (konieczność jej przeprowadzenia wiązała się z kosztami dojazdów z N. do kliniki w Z. /600 km/ oraz koniecznością pokrycia przez powodów kosztów noclegu, nadto powodowie ponosili również koszty dojazdów na wizyty kontrolne do Z. przez cały rok po operacji), cierpi na rozszczep kręgosłupa, a także zespół jelita drażliwego. Koszty związane z leczeniem syna zmusiły skarżących do zaciągnięcia kredytu, którego spłata wykluczała możliwość zgromadzenia przez nich środków niezbędnych w celu uiszczenia kosztów sądowych w przedmiotowej sprawie.

Sąd Okręgowy zważył:

Zażalenie nie jest uzasadnione i jako takie nie zasługiwało na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Okręgowego skarżący nie wykazali, by ich stan majątkowy kwalifikował ich do grona osób ubogich, słabszych ekonomicznie, uprawnionych do skorzystania z instytucji uregulowanej w art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz. U. z 2010 roku, Nr 90, poz. 594 z późn. zm.). Brak jest również podstaw do przyjęcia, że zasadnym byłoby przynajmniej częściowe zwolnienie powodów od tych kosztów, po myśli przepisu art. 101 ust. 1 cytowanej wyżej ustawy, tj. w zakresie opłaty stosunkowej od pozwu, która określona jest kwotą 712 zł. Słusznie zauważył Sąd I instancji, że w zasadzie aktualnie wyłącznie do tej kwoty ogranicza się obowiązek powodów wynikający z konieczności finansowania zainicjowanego przez nich procesu. Wskazać należy, że regułą w postępowaniu cywilnym jest obowiązek ponoszenia kosztów sądowych przez strony, zaś instytucja zwolnienia od tych kosztów jest wyjątkiem od tejże zasady, stanowiąc szczególną formę pomocy państwa dla osób ubogich, które z uwagi na trudną sytuację finansową nie mogą tych kosztów uiścić, bez wywołania uszczerbku w koniecznych kosztach utrzymania, a niezbędna jest natychmiastowa ochrona prawna. Osoba ubiegająca się o taką pomoc winna jednakże czynić oszczędności we własnych wydatkach i dopiero gdy nie jest to możliwe, ubiegać się o pomoc państwa.

Przenosząc powyższe na kanwę niniejszej sprawy podzielić trzeba stanowisko Sądu Rejonowego, że powodowie nie wykazali, iż uiszczenie przez nich kosztów sądowych, a właściwie na obecnym etapie postępowania jedynie opłaty od pozwu w kwocie 712 zł, odbyłoby się z uszczerbkiem dla koniecznego utrzymania ich rodziny. Stałe dochody rodziny powodów wynoszą łącznie 3.800 zł netto miesięcznie, a nadwyżka nad tymi dochodami a obciążającymi rodzinę, wykazywanymi przez powodów, kosztami utrzymania mieszkania, dojazdów do pracy, leczenia powódki i syna powodów, a nawet kosztami spłaty kredytu zaciągniętego na leczenie syna wynosi kwotę 1.227 zł. Nadwyżka ta, nawet przy uwzględnieniu konieczności ponoszenia jeszcze przez powodów kosztów żywienia, zakupu odzieży, itd., pozwalała im, w ocenie sądu odwoławczego, na zabezpieczenie odpowiednich środków finansowych na potrzeby dochodzenia swoich praw przed sądem. Stanowisko takie jest tym bardziej uzasadnione jeśli się zważy, że – jak słusznie podniósł Sąd I instancji – powodowie wystąpili już w przeszłości przeciwko pozwanemu z tożsamym żądaniem. W tamtym postępowaniu (sprawa Sądu Rejonowego w Kłodzku o sygn. akt I C 800/11) prawomocnym zarządzeniem z dnia 8 lutego 2012 roku zwrócono pozew w związku z nieuiszczeniem przez nich opłaty od pozwu po oddaleniu ich wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych. Powodowie, nadal nosząc się z zamiarem wytoczenia powództwa, niewątpliwie winni byli liczyć się z koniecznością ponoszenia z tego tytułu opłat i wydatków i tym samym przygotowywać się finansowo do procesu. Ponowny pozew zawierający to samo żądanie powodowie wnieśli w dniu 13 lutego 2013 roku. Okres roku był zatem wystarczający, by – przy czynieniu comiesięcznych minimalnych oszczędności – powodowie zgromadzili stosowne środki celem uiszczenia opłaty od pozwu w kwocie 712 zł oraz ewentualnie poniesienia w przyszłości innych kosztów sądowych, których obowiązek uiszczenia może, aczkolwiek wcale nie musi powstać.

Niezależnie od powyższego zauważyć należy, że wprawdzie zarówno u powódki, jak i u syna powodów występuje szereg schorzeń, o tyle powodowie nie wykazali, że schorzenia te stale generują – jak to określili - „duże koszty”. Wskazać trzeba, że tożsame dokumenty dowodzące występowania u powódki i syna powodów podawanych przez nich chorób (z wyjątkiem depresji powódki, na którą to okoliczność powódka wówczas się nie powoływała) zostały przez nich złożone już w toku poprzednio wszczętego przez nich postępowania w sprawie o sygn. akt I C 800/11. Wtedy też w oświadczeniu majątkowym złożonym wraz z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych powodowie podali, że koszty leczenia wynoszą kwotę ok. 250 zł miesięcznie, podczas gdy aktualnie łączną wysokość tych kosztów określają

na kwotę znacznie wyższą, bo ok. 550 zł miesięcznie. Z samego natomiast faktu, że syn powodów przeszedł operację serca czy też, że powódka pozostaje pod kontrolą Poradni Onkologicznej, nie sposób wywodzić, iż stale ponoszone muszą być w związku z tym jakieś koszty. Okoliczności tej powodowie w żaden sposób nie wykazali, a powoływanie się w tym miejscu na zasady doświadczenia życiowego nie mogło być wystarczające.

Zaznaczyć również trzeba, że w innej, zainicjowanej przez powodów sprawie, tj. w sprawie Sądu Rejonowego w Kłodzku o sygn. akt I C 170/13, ostatecznie – na mocy postanowienia Sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia 18 marca 2013 roku, wydanego w sprawie o sygn. akt II Cz 233/13 – uznano, iż są oni w stanie zgromadzić kwotę 1.017 zł tytułem uiszczenia opłaty sądowej od pozwu. W niniejszej natomiast sprawie opłata ta wynosi jedynie 712 zł, a zatem – przy uwzględnieniu także podniesionych już wyżej okoliczności – zdaniem sądu odwoławczego wniosek powodów o ich zwolnienie od kosztów w całości, albo nawet w części dotyczącej się opłaty od pozwu, zasadnie został przez Sąd I instancji oddalony.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy, na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c., orzekł jak na wstępie.